

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА
(ВИВЧЕННЯ СИНТАКСИСУ СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ В ЗЗСО)»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Українська мова та література
Спеціальність	A4.01 Середня освіта (українська мова і література)
Галузь знань	A Освіта
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Кульбабська Олена Валентинівна – доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=FyMFKPYAAAJ&view_op=list_works&cstart=20&pagesize=20
Контактний тел.	(0372)55-12-39
E-mail:	o.kulbabska@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5874
Консультації	Середа з 16.00 до 17.00 (очні / дистанційні)

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні, коли спостережено різноманітність і багатоплановість наукових шкіл, течій, напрямів, поглядів на певні мовні та мовленнєві явища, значної уваги набуває питання вивчення основних аспектів мови, зокрема синтаксису. У цьому аспекті студентів необхідно ознайомити з усім розмаїттям поглядів, окреслити основні синтаксичні проблеми, над розв'язанням яких працюють українські й зарубіжні граматики. Лише за таких умов можна сподіватися, що в майбутніх вчителів виформовуватимуться власні погляди на те чи те питання, що вони не догматично, а творчо оволодіватимуть синтаксичною наукою, зможуть навчити учнів інтерпретувати синтаксичні явища, розбирати за схемами аналізу словосполучення, прості й складні речення, надфразні єдності.

Мета навчальної дисципліни: навчити студентів з-поміж різноманіття підходів до складних речень як самостійного класу синтаксичних одиниць української мови вирізнити такі теоретичні ідеї та концепції, що найповніше відбивають сучасний стан граматики й мають більшу пояснювальну силу; звернути особливу увагу на проблемні питання, що перебувають донині в центрі зацікавлень теоретиків-синтаксистів і отримують неоднозначні розв'язання; допомогти студентам пізнати й осмислити синтаксис у поняттях, які були б спроможні охопити внутрішню єдність синтаксичних одиниць і категорій, ієрархічні відношення між ними; сформувати навички зіставляти наукові теорії з теоретичним матеріалом, що його викладено в шкільних підручниках.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Складні речення сполучникового типу: наукові підходи та лінгводидактика	
Тема 1	Роль складного речення у виформуванні синтаксичної компетентності дев'ятикласників.
Тема 2	Поняття складносурядного речення в чинній Програмі з української мови для ЗЗСО. Складносурядні речення і прості речення, ускладнені однорідними присудками.
Тема 3	Поняття складнопірядного речення в підручниковій літературі для ЗЗСО: визначення, специфіка пірядного зв'язку, засоби зв'язку. Критерії розмежування пірядних сполучників і сполучних слів.
Тема 4	Типологія складнопірядних речень у підручнику з української мови для учнів 9-го класу.
Тема 5	Складнопірядні означальні та з'ясувальні речення: визначення та класифікації.
Тема 6	Особливості будови й семантики складнопірядних речень обставинного типу.
МОДУЛЬ 2. Лінгвістичні та методичні засади вивчення складних речень безсполучникового типу. Текст	
Тема 7	Складні безсполучникові речення: визначення, типологія, функції. Синоніміка складних речень сполучникового та безсполучникового типу.
Тема 8	Складні багатокомпонентні речення в сучасній українській мові.
Тема 9	Специфіка надфразної єдності як одиниці тексту.

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; проєктна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: проблемна лекція, колоквіум, самостійно-дослідницька робота тощо.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне та письмове опитування, тестування, есе, творча робота, проєкт, презентація тощо.

Підсумковий контроль – екзамен.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Вікіпедія. URL: uk.wikipedia.org/wiki

Закон «Про загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>

Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Кульбабська О. Робота з перекладними текстами як засіб виформування синтаксичної компетентності студентів-філологів. *Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики: монографія* / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. С. 183–193. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19644/1/18_Kulbabska.pdf

Кульбабська О. Категорія двочленності речення як граматична універсалія. *Innovative pathway for the development of modern philological sciences in Ukraine and EU countries: Scientific monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2022. P. 493–519. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/207/5737/12017-1>

Кульбабська О. Інтонаційно-синтаксичні засоби вираження комічного в оповіданнях Ганни Черінь. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*: зб. наук. праць. Одеса: Вид-чий дім «Гельветика», 2022. Т. 33(72). № 6. Ч. І. С. 45–51. (Серія «Філологія. Журналістика»). DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.6.1/08>. URL: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/6_2022/part_1/8.pdf

Кульбабська О. Прикметникова напівпредикативна конструкція у фокусі лексичної та синтаксичної семантики. *Слобожанський науковий вісник*. Серія Філологічні науки: наук. журн. / МОНУ, СДПУ імені А. С. Макаренка; [гол. ред. О. М. Семеног]. Одеса: Вид-чий дім «Гельветика», 2023. Вип. 1. С. 5–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/philspu/2023.1.1>

Кульбабська О. В. Функційно-змістова еквівалентність різноструктурних синтаксичних одиниць у перекладних художніх текстах. *Слобожанський науковий вісник*. Серія Філологічні науки: наук. журн. / МОНУ, СДПУ імені А. С. Макаренка; [гол. ред. О. М. Семеног]. Одеса: Вид-чий дім «Гельветика», 2024. Вип. 5. С. 28–33. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/philology/article/view/297/276>

Кульбабська О. В. Методичний потенціал прийому етимологізації синтаксичних термінопонять у виформуванні лінгвістичного мислення філологів-

бакалаврів. *Мова й література у вимірах сьогодення: мовознавчий та лінгводидактичний аспекти*: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. педагогічних, науково-педагогічних працівників та студентів (м. Чернігів, 21–22 лютого 2024 р.). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. С. 187–189. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/9884>

Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/konczepczyia.pdf>

Офіційний сайт української мови. URL: https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/sintaksis_i_punktuacija/7

Сайт електронної бібліотеки «Україніка» НАН України. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/UA/elib.exe>

Сайт Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. URL: <http://www.inmo.org.ua/library.html> 10

Сайт Інституту української мови НАН України. URL: <http://www.nas.gov.ua>.

Тезаурус з комп'ютерної лексикографії. URL: <http://www.mova.info/Page3.aspx?l1=188&vucid=1>

Тезаурус з лінгвістичної термінології. URL: http://www.mova.info/mov_thes.aspx?l1=68

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Сучасна українська мова (вивчення синтаксису складного речення в ЗЗСО)» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни

https://media.chnu.edu.ua/media/iidcq0kx/rp_vyvchennia-syntaksysu-skladnoho-rechennia-v-zzso.pdf?_gl=1*1d2wsk8*_ga*MTUxNDI3OTUwNC4xNzE1MzI0Nzg1*_ga_06273NZQ6Z*cZ3NzQ2MTQxMDEkbzc3JGcxJH0xNzc0NjE0MTI2JGozNSRsMCRoMA